

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 7.6.2023 г.
JOIN(2023) 17 final

СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**Нова програма за отношенията между ЕС и Латинска Америка и Карибския
басейн**

Нова програма за отношенията между ЕС и Латинска Америка и Карибския басейн

Въведение

Европейският съюз (ЕС) и Латинска Америка и Карибският басейн (ЛАК) са **естествени партньори**. Обединени от уникални исторически и културни връзки, дълбоки икономически и социални отношения и съвместен ангажимент за мир и многостранно сътрудничество, ЕС и ЛАК създадоха стабилни отношения, подкрепени от широка мрежа от споразумения. Характеризиращо се със сътрудничество и диалог, това трайно партньорство се основава на споделени ценности и взаимни интереси.

В бързо променящия се световен контекст отношенията между ЕС и ЛАК изискват обновяване. Нарастващите геополитически предизвикателства, опустошителната пандемия, глобалните климатични и екологични кризи, технологичните промени и нарастващите неравенства подчертават необходимостта от активизиране на диалога и засилване на сътрудничеството между близки и доверени партньори.

Като партньори по избор ЕС и ЛАК следва да **работят заедно, за да използват в максимална степен своята колективна сила, да защитават общите си интереси и да се справят заедно с глобалните предизвикателства**. В настоящото съвместно съобщение се представя предложението на ЕС за съвместно разработване на **амбициозна и ориентирана към бъдещето програма за нова ера на сътрудничество** между равнопоставени и единомислещи партньори.

В настоящото съвместно съобщение се изтъкват причините за подновяването на **стратегическото партньорство** и се предлага набор от приоритети и конкретни действия в ключови области.

Първо, ЕС и ЛАК са **ключови съюзници в укрепването на основания на правила международен ред и в засилването на съвместните действия за отстояване на мира, сигурността, демокрацията и правата на човека**. Като представляват заедно една трета от членовете на Организацията на обединените нации (ООН), ЕС и ЛАК играят важна роля за отстояването на международното право и защитата на принципите на Устава на ООН, включително като се противопоставят на руската агресия срещу Украйна. ЕС и ЛАК също така споделят целта многостранната система да стане по-ефективна и представителна.

Второ, ЕС и ЛАК са **близки търговски и инвестиционни партньори с общ интерес от насърчаване на устойчивия растеж и повишаване на икономическата устойчивост**, като същевременно се намаляват прекомерните зависимости и се диверсифицират търговските отношения. Двата региона са свързани посредством една от най-плътните мрежи от търговски споразумения, които следва да бъдат завършени, като същевременно се разгърне допълнително нейният потенциал. ЕС е най-големият инвеститор в региона на ЛАК, третият по големина търговски партньор¹ и водещият донор на сътрудничеството за развитие.

¹ Евростат. В края на 2021 г. общият размер на преките чуждестранни инвестиции на ЕС в ЛАК възлизаше на 693 милиарда евро.

Трето, и двата региона се стремят да **изградят приобщаващи и устойчиви общества** въз основа на съвместен ангажимент към Програмата до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие (ЦУР)². Регионът на ЛАК е жизненоважен за екологичното равновесие на планетата, освен че е основен производител на храни и водеща сила по отношение на енергията от възобновяеми източници. ЕС и ЛАК следва заедно да **ръководят справедлив екологичен и цифров преход**, включително чрез разгръщане на **инвестиционната стратегия на Global Gateway**.

1. Подновено политическо партньорство

Силното партньорство между ЕС и ЛАК изисква **подновен политически ангажимент** на всички равнища: между двата региона, с отделни държави от ЛАК, с подрегионите и в рамките на многостранни форуми. **Откритият и редовен политически диалог на високо равнище** е от ключово значение за осигуряване на целенасоченост и тласък на отношенията, за взаимно разбиране на интересите им, за договаряне на приоритети и съвместни действия и за справяне с предизвикателствата и различията в нашите отношения при възникването им.

Отношенията между ЕС и ЛАК се основават на **многопластов и гъвкав подход**, с който се вземат предвид многообразието и променящата се динамика на региона. ЕС ще продължи да подкрепя регионалната интеграция, като същевременно задълбочава ангажираността по общите цели със заинтересованите държави. Срещата на високо равнище между ЕС и Общността на латиноамериканските и карибските държави (CELAC) през юли 2023 г., която е първата от 2015 г. насам, предлага уникална възможност за вдъхване на нови сили на партньорството между двата региона.

За да се постигне напредък по тази положителна програма, двете страни следва да се ангажират с редовни срещи на равнище държавни и правителствени ръководители, срещи на министрите на външните работи веднъж на две години и други срещи на министерско равнище и равнище висши служители, когато е целесъобразно. Следва да се създаде постоянен механизъм за координация между ЕС и CELAC, за да се осигурят приемственост и последващи действия, които да съответстват на развитието на CELAC при създаването на собствените му структури. Неговата цел ще бъде да се изградят общи позиции по пълния набор от въпроси по програмата, да се отговори на възникващите събития и да се насърчат конкретни секторни диалози и съвместни инициативи, когато е необходимо.

Редовният двурегионален диалог със CELAC ще допълни засиления ангажимент с отделни **държави от ЛАК, както и с (под)регионалните групи** като Меркосур, Системата за интеграция на Централна Америка (SICA), Андската общност, Тихоокеанския алианс или Алианса за развитие в условията на демокрация.

Отделен подрегион със собствени особености е **Карибският басейн, който заслужава по-голямо политическо внимание и структуриран диалог**. В това отношение следва да се засили сътрудничеството между ЕС и Организацията на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (ОДАКТБ). ЕС следва също така да продължи да

² Както и Парижкото споразумение, глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин—Монреал и Договора за откритото море относно морското биологично разнообразие на зоните, разположени извън националните юрисдикции.

работи с международни организации като ООН, включително неговата Икономическа комисия за Латинска Америка и Карибския басейн, Организацията на американските държави, както и Иберо-американския генерален секретариат.

По-ефикасно могат да се използват и двустранните или регионалните рамки на ЕС, които обхващат почти всички държави от ЛАК. Заедно с партньорите си ЕС ще продължи да усъвършенства съществуващите политически и търговски споразумения и споразумения за сътрудничество, според случая. Сключването на споразумението между ЕС и Меркосур ще отбележи кардинална промяна в укрепването на отношенията между ЕС и ЛАК. Двустранният ангажимент с отделни държави, съобразен със специфичните интереси и нужди, ще остане в основата на отношенията между ЕС и ЛАК. Присъствието на ЕС в ЛАК чрез четири най-отдалечени региона³, както и в отвъдморските страни и територии⁴, е предимство за това партньорство.

На многостранно равнище би могло да се засили добре установеното сътрудничество между ЕС и групата на държавите от Латинска Америка и Карибския басейн в ООН (GRULAC), включително чрез по-редовен диалог по конкретни въпроси и своевременно и непрекъснато ангажиране на дипломатическите мрежи на ЕС и ЛАК в столиците и многостранните центрове.

Областите на сътрудничество включват изпълнението на Програмата до 2030 г. и на глобалните ангажименти по отношение на изменението на климата и околната среда, световното здравеопазване и Глобалния пакт на ООН в областта на цифровите технологии, както и подкрепа за доклада на генералния секретар на ООН, озаглавен „Нашата обща програма“. И двата региона имат интерес да гарантират, че многостранната архитектура е по-представителна и подходяща за справяне с предизвикателствата на 21-ви век.

ЕС и ЛАК следва да засилят сътрудничеството си в Международния валутен фонд (МВФ), Г-20, многостранните банки за развитие (МБР) като Групата на Световната банка и Междумериканската банка за развитие (МАБР), както и в регионалните банки за развитие.

ЕС и ЛАК споделят силен интерес да работят заедно, за да се даде възможност на световната финансова система да отговори по-добре на нуждите на държавите, които са най-уязвими по отношение на изменението на климата, по-специално чрез реформа на МБР. Това включва обединяване на усилията, за да се гарантират успехът на срещата на високо равнище за нов глобален пакт за финансиране и осъществяването на последващи действия съгласно резултатите от него, като се вземат предвид предложения като инициативата „Бриджтаун“.

ЕС и ЛАК следва да продължат да си сътрудничат в сферата на доброто управление в областта на данъчното облагане. Двата региона имат общ интерес от прилагането на международните стандарти за прозрачност и обмен на информация, справедливо данъчно облагане и минималните стандарти срещу свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби. ЕС ще продължи да подкрепя присъединяването на държавите кандидатки от ЛАК към Организацията за икономическо сътрудничество и

³ Френска Гвиана, Гваделупа, Мартиника, Сен Мартен.

⁴ Аруба, Бонер, Кюрасао, Саба, Синт Еустахиус, Синт Мартен, Сен Бартелеми.

развитие (ОИСР)⁵ или да насърчава тяхното членство в съответните международни/многостранни форуми.

Предложени ключови действия:

- Засилване на диалога между ЕС и CELAC: организиране на редовни срещи на високо равнище, които да се редуват със срещи на министрите на външните работи, както и създаване на постоянен механизъм за координация между ЕС и CELAC;
- засилване на политическия ангажимент между ЕС и Карибския басейн, включително с Карибската общност (Кариком). Срещата на лидерите на ЕС и Карибския басейн, която ще бъде организирана успоредно със срещата на високо равнище между ЕС и CELAC на 17 и 18 юли 2023 г., ще бъде важен сигнал, допълнен от организирането на редовни срещи на равнище министри на външните работи;
- подписване на споразумението между ЕС и Организацията на държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (ОДАКТБ) и работа за ратифицирането на Споразумението за асоцииране между ЕС и Централна Америка;
- възобновяване на двустранните срещи на високо равнище със стратегическите партньори Бразилия и Мексико;
- когато е целесъобразно, модернизирание на съществуващата мрежа от споразумения за политически диалог и сътрудничество и създаване на механизми за двустранен политически диалог с държавите от ЛАК, които понастоящем не разполагат с такива механизми;
- засилване на сътрудничеството между държавите от ЛАК и най-отдалечените региони на ЕС, както и отвъдморските страни и територии, разположени в региона на ЛАК, в области от общ интерес;
- работа в тясно сътрудничество с държавите от ЛАК в навечерието на срещата на високо равнище за ЦУР и срещата на високо равнище за бъдещето през 2024 г. с оглед на възобновяването на работата по Програмата до 2030 г. и постигането на преобразяващ и ориентиран към бъдещето „Пакт за бъдещето“;
- установяване на редовни консултации между ЕС и GRULAC и засилване на координацията, включително чрез съвместни предложения в ключови многостранни институции и органи, като се проучат възможностите за амбициозен обмен и партньорства по конкретни теми;
- засилване на сътрудничеството за нов глобален финансов пакт;
- набелязване на възможности за подкрепа на висококвалифицирани кандидати за ръководни позиции в многостранни организации от региона на другата страна.

2. Укрепване на общата търговска програма между ЕС и ЛАК

Търговските и инвестиционните връзки между ЕС и ЛАК се основават на **мрежа от двустранни и регионални търговски споразумения**, чрез която двустранната

⁵ Аржентина, Бразилия и Перу.

търговия нарасна с 40 % от 2018 г. насам⁶. Тези споразумения са основен двигател на растежа, тъй като предоставят преференциален достъп и предлагат стабилна рамка за устойчива търговия.

Търговските споразумения улесняват износа от малки и средни предприятия (МСП), насърчават прозрачността при обществените поръчки, укрепват защитата на интелектуалната собственост и подкрепят инвестициите и иновациите. Чрез търговските споразумения и свързаните с тях инвестиции двата региона диверсифицират търговията и изграждат устойчиви вериги на доставки, включително такива за чиста енергия и суровини от критично значение. Тези споразумения са катализатори за устойчиво и приобщаващо развитие, като дават гласност на гражданското общество и от двете страни и предоставят платформа за постигане на напредък по отношение на зачитането на правата на човека и трудовите права, опазването на околната среда и регионалната интеграция.

Сключването на споразумението между **ЕС и Меркосур** е приоритет за ЕС, тъй като това ще обедини двата региона във взаимноизгодно партньорство, което създава възможности за по-нататъшен растеж, подкрепя създаването на работни места и стимулира устойчивото развитие.

ЕС и **Чили** се договориха за модернизирането на съществуващото между тях споразумение, подобряващо достъпа до пазарите на другата страна, което съдържа амбициозни ангажименти в областта на търговията и устойчивото развитие (включително по отношение на равенството между половете и устойчивите продоволствени системи) и улеснява прехода към енергия от възобновяеми източници и устойчиво използване на суровините.

ЕС и **Мексико** се ангажират с модернизирането на съществуващото между тях споразумение с цел задълбочаване и разширяване на политическите и икономическите връзки между тях. В допълнение към премахването на повечето от оставащите пречки пред търговията, модернизирането ще укрепи, наред с други аспекти, ангажиментите на ЕС и Мексико за високи стандарти за търговия и устойчиво развитие и ще подобри условията за инвестиции.

След като споразуменията с **Централна Америка** и с **Колумбия, Перу и Еквадор** бъдат ратифицирани от всички държави—членки на ЕС, следва да се обмисли укрепването на техните разпоредби, свързани с устойчивостта. Двете споразумения допринасят за стабилността, диверсификацията и предвидимостта на търговската и инвестиционната среда между двата региона⁷. С тях се създават също и добре функциониращи структури за диалог за обсъждане и работа в областта на труда и околната среда. Ратифицирането на новото споразумение между ЕС и ОДАКТБ е важно и за Споразумението за икономическо партньорство между държавите от КАРИФОРУМ и ЕС като негова политическа рамка.

Необходими са също така постоянни усилия за изпълнение, за да се реализира пълният потенциал на търговските споразумения за двата региона. Това изисква участието на

⁶ ESTAT Comext: общо търговия през 2018 г.: 209,44 милиарда евро; през 2022 г.: 293,09 милиарда евро. Ръст от 39,9 %.

⁷ Вж. уебсайта на ГД „Търговия“, последваща оценка на търговските споразумения: https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_bg

всички значими субекти, включително предприятия от всякаква големина и гражданското общество. Диалогът относно политиките за екологичен преход в рамките на споразуменията следва да засили приноса на търговията за постигането на целите за устойчивост. При текущия съвместен петгодишен преглед с КАРИФОРУМ ще бъдат направени оперативни заключения и препоръки за по-добро изпълнение на споразумението, което ще допринесе за пълното привеждане в действие на всички ключови разпоредби и ще спомогне за отключване на пълния икономически потенциал на споразумението.

ЕС ще продължи да работи с партньорите от ЛАК, за да подпомогне **създаването на условия за устойчиви инвестиции**, включително чрез инициативата Global Gateway и подкрепа за отворени, стабилни и предвидими правни рамки, премахване на дискриминационните пречки и улесняване на инвестициите.

Търговските споразумения допринасят за почиваща на търговските принципи, прозрачна и стабилна правна рамка за търговия с и инвестиции в суровини между ЕС и държавите от ЛАК. Въз основа на партньорствата, които се развиват с отделни държави от ЛАК, ЕС ще работи със заинтересованите партньори от ЛАК за създаването на световен клуб за суровини от критично значение, за да се укрепят устойчивите вериги на доставките и да се диверсифицира снабдяването, като се обединят потребяващите и богатите на ресурси държави с цел съвместно справяне с общите предизвикателства⁸.

ЕС и ЛАК споделят интерес към **силен, основан на правила търговски ред и към реформирана Световната търговска организация (СТО)** с механизъм за уреждане на спорове, приложим за всички членове, независимо дали са големи или малки. И двата региона играят важна роля в договарянето на многостранни инициативи, като например електронната търговия. ЕС ще насърчава и подкрепя прилагането в ЛАК на Споразумението на СТО за улесняване на инвестициите, което, след като бъде сключено, ще увеличи допълнително инвестициите в ЛАК.

Вниманието към **програмата за устойчивост** между ЕС и ЛАК следва също така да бъде насочено към съвместна работа, отразяваща въздействието на законодателството на ЕС, по-специално във връзка с Европейския зелен пакт (политиката в областта на обезлесяването, механизмът за корекция на въглеродните емисии на границите и другите инструменти за насърчаване на екологичния преход) и към въпросите, които имат за цел да гарантират здравето на хората, животните и растенията. Дискусията следва да включва и подкрепа за улесняване на търговията с продукти, които са предмет на тези законодателни актове.

Предложени ключови действия:

- финализиране на процедурите за подписване на Усъвършенстваното рамково споразумение между ЕС и Чили и временното споразумение за свободна търговия и пристъпване към тяхното ратифициране;
- постигане на решителен напредък по отношение на подписването и ратифицирането на търговските споразумения между ЕС и Мексико и между ЕС и Меркосур;

⁸ COM(2023) 165, 16.3.2023 г.: „Сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение в подкрепа на двойния преход“.

- завършване на ратифицирането от страна на държавите — членки на ЕС, на споразуменията с Централна Америка и с Колумбия, Перу и Еквадор и съвместно обмисляне на целенасоченото им актуализиране;
- гарантиране на ефективното изпълнение на всички търговски споразумения между ЕС и партньорите от Латинска Америка и Карибския басейн, включително чрез техническа помощ и участие на бизнеса;
- завършване на процеса на преглед на споразумението за икономическо партньорство между ЕС и КАРИФОРУМ, за да се набележат оперативни инструменти, заключения и препоръки за по-доброто му функциониране;
- засилване на диалога относно съответните политики на ЕС и ЛАК за екологичен преход и съвместна работа, отразяваща въздействието на законодателството на ЕС, включително предоставяне на подкрепа за улесняване на търговията;
- засилване на сътрудничеството между ЕС и ЛАК в рамките на СТО, по-специално по отношение на реформата на организацията и преговорите за многостранни споразумения;
- работа със заинтересованите държави от ЛАК по бъдещия клуб за суровини от критично значение.

3. Global Gateway и подкрепа за партньорства за справедлив екологичен и цифров преход

Сътрудничеството между ЕС и ЛАК изисква **новаторски подходи, основани на равноправни партньорства на всички равнища**. Регионът на Латинска Америка и Карибския басейн се състои предимно от държави със средни доходи и е богат на природни ресурси; продължават обаче да съществуват големи неравенства и структурни предизвикателства⁹, допълнително изострени от застъпващи се кризи. В качеството си на водещ донор и инвеститор в региона ЕС може да се възползва от широк набор от средства и инструменти на политиката¹⁰ и от подхода „Екип Европа“, който свързва държавите членки и финансовите институции на ЕС с цел посрещане както на предизвикателствата, така и на възможностите, и да работи с ЛАК за постигане на справедлив и приобщаващ екологичен и цифров преход и устойчиво развитие в съответствие с ЦУР.

Чрез Global Gateway¹¹ ЕС може да мобилизира **качествени инвестиции, за да помогне за посрещане на нуждите от инфраструктура на ЛАК**, да подкрепя развитието на човешкия капитал, включително овластяването на хората, особено жените, младежите и най-уязвимите, и да укрепи благоприятната стопанска и регулаторна среда с цел създаване на добавена стойност, растеж и работни места на местно равнище. Global

⁹ През 2022 г. 32,1 % от населението в ЛАК (201 милиона души) са живеели в бедност, а 13,1 % (82 милиона) — в крайна бедност (увеличение с 12 милиона на живеещите в крайна бедност в сравнение с положението отпреди пандемията през 2019 г.).

¹⁰ Инструментът за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа (ИССРМС — Глобална Европа) предлага рамка за ангажиране с всички държави от ЛАК на регионално и подрегионално равнище в подкрепа на екологичния преход чрез водещи програми за сътрудничество като EUROCLIMA+, програмата за Амазонския басейн или Механизма на ЕС за изграждане на устойчивост в Карибския басейн.

¹¹ JOIN(2021) 30 final, 1.12.2021 г.: „Global Gateway“.

Gateway е **положително и основано на ценности предложение за инвестиции**, съобразено с високите международни стандарти. В него се предлага избор за споделен икономически, социален и регулаторен път, основан на ориентиран към човека подход и на принципите на устойчивост, откритост, приобщаване, отчетност и зачитане на основните права.

Планът Global Gateway ще стимулира и стимулира инвестициите от частния сектор с конкретни проекти. ЛАК разполага със стабилна основа за сътрудничество в рамките на Global Gateway: вече има значителни инвестиции на ЕС, като и двата региона разполагат с политически програми, основани на споделени ценности. Поради това чрез инвестиционната програма на Global Gateway ще бъдат установени **инвестиционни възможности за справедлив екологичен и цифров преход** в ЛАК, които ще се възползват от отворената и недискриминационна среда, създадена чрез търговските и инвестиционните споразумения.

а. Сътрудничество за справедлив екологичен преход

Извънредната ситуация в областта на климата представлява екзистенциално предизвикателство за човечеството. ЕС и ЛАК могат да допринесат значително за усилията за сътрудничество в световен мащаб за справяне с това предизвикателство.

Регионът на ЛАК има **уникален потенциал** от гледна точка на биологичното разнообразие, природните ресурси, устойчивата енергия от възобновяеми източници, селскостопанското производство и стратегическите суровини от критично значение. В него, и по-конкретно в Амазония, се намират 50 % от видовете, осигуряващи биологичното разнообразие на планетата, което е жизненоважно за екологичното ѝ равновесие¹². Регионът е от ключово значение за постигането на глобалните цели в областта на климата и околната среда, включително изпълнението на Парижкото споразумение, Глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин—Монреал, Договора за откритото море относно морското биологично разнообразие на зоните, разположени извън националните юрисдикции (БРИНЮ) и резолюцията за глобално споразумение относно замърсяването с пластмаси.

Съществува значителен потенциал за сътрудничество за постигане на **неутрални по отношение на климата, чисти и природосъобразни икономики**. И двата региона са поели ангажимент за опазване на биологичното разнообразие, спиране на обезлесяването, насърчаване на по-кръгови икономики, подобряване на управлението на отпадъците и водите, увеличаване на производителността на ресурсите и справяне със замърсяването¹³.

За да постигнат тези цели, ЕС и ЛАК следва да укрепят партньорството си в областта на **екологичния преход**, включително чрез инвестиции по линия на Global Gateway, засилен диалог и сътрудничество по политиките и регулаторните рамки, както и чрез прилагане на търговски споразумения и утвърждаване на отношенията с регионалните

¹² ЮНЕП (2016 г.) Biodiversity in Latin America and the Caribbean (Биологичното разнообразие в Латинска Америка и Карибския басейн).

¹³ Например Бразилия възобновява дейността на Амазонския фонд в подкрепа на устойчивото развитие, опазването на горите и правата на човека.

организации¹⁴. ЕС ще работи с партньорите от ЛАК относно въздействието на своето законодателство и инструменти за изпълнението на Европейския зелен пакт.

В **енергийния** сектор делът на енергията от възобновяеми източници е най-големият в света от общия микс на производството на електроенергия в ЛАК, възлизащ на 61 % през 2021 г.¹⁵ Могат да бъдат следвани няколко възможности за съвместна работа за намаляване на зависимостта от изкопаеми горива чрез увеличаване на внедряването на възобновяеми източници на енергия¹⁶ и подобряване на енергийната ефективност (включително икономии на енергия). Освен това инвестициите по линия на Global Gateway допринасят за гарантиране на сигурни доставки на финансово достъпна и чиста енергия. Налице е потенциал за съвместни инвестиции в електромобилност, увеличаване на безопасните и устойчиви въздушни връзки и модернизиране на системите и инфраструктурата на обществения транспорт, което ще ги направи по-чисти, по-енергийно ефективни и иновативни.

Освен това ЕС и регионът на ЛАК укрепват допълнително сътрудничеството си в областта на енергетиката и сътрудничеството по енергийните въпроси както на двустранна основа, така и на многостранни форуми¹⁷, включително чрез меморандуми за разбирателство относно екологичния преход, включващ водорода¹⁸.

Тъй като няколко държави от ЛАК са силно уязвими по отношение на изменението на климата, ЕС ще продължи да подкрепя ефективните национални стратегии за адаптиране към изменението на климата и да оказва подкрепа на ниво двурегионални общности за справяне с щетите, причинени от природни бедствия, въз основа на съществуващи инициативи¹⁹. ЕС запазва ангажимента си да продължи да подкрепя програмите за **готовност при бедствия**, както и да засили цялостното сътрудничество в областта на управлението на риска от бедствия и да обменя най-добри практики.

По-тясното сътрудничество с ЛАК за ефективното прилагане на **Конвенцията на ООН по морско право** и споразуменията за нейното прилагане ще създаде условия за устойчиво управление на океаните, включително определянето на представителна система от защитени морски зони в Антарктика, прилагането на БРИНЮ и безопасността на корабоплаването. Необходимо е също така засилено сътрудничество в борбата срещу незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов, както и в рамките на регионални и многостранни организации, свързани с океаните, включително в областта на рибарството, и за развитието на научните знания и становища.

¹⁴ Като например Организацията за сътрудничество по Договора за Амазония (Amazon Treaty Cooperation Organisation).

¹⁵ ОИСР/ИКЛАК/ЕК (2022 г.) Latin American Economic Outlook 2022: Towards a green and just transition (Икономически перспективи за Латинска Америка за 2022 г.: постигане на екологичен и справедлив преход).

¹⁶ Включително водна, вятърна и слънчева енергия, което също така предлага възможности за производство на водород от възобновяеми източници като енергиен носител.

¹⁷ Като например OLADE (Енергийната организация на Латинска Америка).

¹⁸ За насърчаване на развитието на основани на правила, прозрачни и ненарушими световни пазари на водород въз основа на надеждни международни стандарти и схеми за сертифициране, включително чрез Европейската водородна банка.

¹⁹ Като например програмата за намаляване на риска от бедствия в Карибския басейн и диалога между ЕС и ЛАК относно управлението на горските пожари.

Регионът на ЛАК разработва рамка за **таксономия на устойчивите финанси**, която е от ключово значение за подпомагане на усилията за регионална и глобална оперативна съвместимост и за привличане на международни инвеститори, каквото е и разработването на надеждни рамки за екосъобразни облигации.

Подкрепата за политиките за **декарбонизация** в световен мащаб, особено сред основните източници на емисии, е приоритет за постигане на неутралност по отношение на климата в световен мащаб до 2050 г. ЕС отдавна подкрепя политиките за ценообразуване на въглеродните емисии. Въз основа на профила на емисиите на ЛАК е налице ясен интерес за съвместно съсредоточаване върху действията за смекчаване на изменението на климата в селското стопанство, транспорта, горското стопанство и енергетиката.

Тъй като преходът към екологична икономика се ускорява, се очаква търсенето на **суровини от критично значение (СКЗ)** да нарасне експоненциално. Дългосрочният достъп до сигурни и устойчиви доставки се очертава като общо предизвикателство за световната общност. ЛАК е богат на суровини от критично значение и ще играе ключова роля за осигуряване на навременен преход, който подобрява производствения му капацитет и капацитета му за износ, като добавя стойност към природните ресурси чрез иновации и технологии²⁰ и високи екологични, социални и управленчески стандарти.

И двата региона ще имат полза от по-тясно сътрудничество, диалог, диверсификация и инвестиции, за да се отговори на нарастващото търсене, да се гарантира надежден достъп до ресурси, да се развие и подобри устойчивостта на веригите за създаване на стойност и да се гарантират високи екологични и социални стандарти. В съответствие със съобщението относно суровините от критично значение от 2023 г.²¹ ЕС ще се стреми към взаимноизгодни стратегически партньорства с оглед насърчаване на икономическото развитие на държавите от Латинска Америка и Карибския басейн по устойчив начин и подкрепа за създаването на вериги на стойността.

ЕС и ЛАК следва да си сътрудничат двустранно и многостранно с оглед на пълното и бързо прилагане на Парижкото споразумение, Глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин—Монреал и Договора за БРИНЮ.

Предложени ключови действия, включително по линия на Global Gateway:

- съвместно насърчаване, като част от инвестиционната програма на Global Gateway, на изпълнението на проекти за екосъобразни инвестиции²² и засилване на сътрудничеството в рамките на регионални инициативи на „Екип Европа“²³;
- активизиране на борбата със загубата на гори и биологично разнообразие и деградацията на горите, по-специално в Амазония и петте големи гори в Мезоамерика, чрез специални инициативи на „Екип Европа“;

²⁰ Така например Аржентина, Боливия и Чили сами притежават 60 % от установените запаси от литий.

²¹ COM(2023) 165, 16.3.2023 г.: „Сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение в подкрепа на двойния преход“.

²² Като например във връзка с производството на водород от възобновяеми източници в Чили, Аржентина, Уругвай и с устойчивата градска мобилност в Доминиканската република.

²³ Като например инициативата на „Екип Европа“ за екологичен преход.

- сключване на меморандуми за разбирателство в областта на енергетиката и проучване на взаимноизгодни партньорства, както е предвидено в новата стратегия на ЕС относно суровините от критично значение;
- засилване на диалога чрез редовни министерски срещи и диалози по въпросите на околната среда и изменението на климата между двата региона; проучване на възможността за установяване на диалог относно енергийния преход и засилване на двустранните диалози по въпросите на климата, околната среда и енергетиката;
- засилване на сътрудничеството за постигане на амбициозни резултати на бъдещите конференции на страните, по-специално Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата и Конвенцията за биологичното разнообразие;
- насърчаване на разработването на оперативно съвместими рамки за устойчиво финансиране, включително таксономии, и на развитието на пазари на екосъобразни облигации с цел привличане на инвеститори и подпомагане на прехода към нисковъглеродна икономика;
- постигане на напредък в сътрудничеството в областта на кръговата икономика²⁴ в рамките на съответните форуми, включително Г-20 и Агенцията на ООН за околната среда;
- насърчаване на обмена и действията в полза на прехода към екологична енергия, включително водород от възобновяеми източници;
- сключване на меморандуми за разбирателство относно сътрудничеството в областта на готовността при бедствия и управлението на риска от бедствия между ЕС и компетентните органи в ЛАК²⁵;
- засилване на действията във връзка с цифровия преход и сътрудничеството в областта на системите за ранно предупреждение и мониторинг във връзка с деградацията/обезлесяването на горите и горските пожари²⁶.

б. Обединяване на силите за приобщаваща и ориентирана към човека цифрова трансформация

ЕС и ЛАК имат общ интерес да следват политики в областта на цифровите технологии, които дават възможност на хората и предприятията да се възползват от ориентирано към човека, устойчиво и по-проспериращо цифрово бъдеще. В съответствие с целта на Цифровия компас на ЕС²⁷ за създаване на международни цифрови партньорства през март 2023 г. беше поставено началото на **Цифровия алианс между ЕС и ЛАК** като

²⁴ Като например коалицията за кръгова икономика в Латинска Америка и Карибския басейн, Световния алианс за кръгова икономика и ефективно използване на ресурсите.

²⁵ Включително Координационния център за превенция на бедствия в Централна Америка (CEPREDENAC), Карибската агенция за управление на извънредни ситуации при бедствия (CDEMA), Андския комитет за превенция и грижи при бедствия (CAPRADE) и срещата на министрите и висшите органи за комплексно управление на риска от бедствия (RMAGIR).

²⁶ Както в инициативата на „Екип Европа“ за Амазонския басейн.

²⁷ COM(2021) 118 final, 9.3.2021 г.: „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифровото десетилетие“.

неформална рамка, основана на споделени ценности и принципи²⁸, за водене на диалог и сътрудничество между двата региона по целия спектър от въпроси, свързани с цифровите технологии. Алиансът се основава на набор от водещи проекти, изпълнявани в рамките на подхода „Екип Европа“²⁹, и допълва диалозите за политиката в областта на цифровите технологии с отделни държави.

Цифровата трансформация и свързаността са основни предизвикателства за региона. Чрез Global Gateway Алиансът ще насърчава инвестициите в разгръщането на сигурна и издръжлива цифрова инфраструктура и ще подкрепя партньорите в преодоляването на цифровото разделение, включително чрез предоставянето на обществени услуги като образование и здравеопазване. За постигането на тази цел ще бъде важно да се повиши ангажираността на европейските финансови институции, по-специално на Европейската инвестиционна банка, по отношение на цифровата свързаност.

Регулаторният диалог е важен за повишаване на цифровата съвместимост. И двата региона ще се ангажират на регионално и двустранно равнище в различни области от общ интерес, включително разгръщането на сигурни 5G мрежи, регулирането на цифровите пазари и услуги, изкуствения интелект (ИИ) за общественото благо, високоскоростните изчисления, управлението на данните и киберсигурността.

Друга област, в която сближаването може да донесе ползи за двата региона, е насърчаването на свободни и безопасни **потоци от данни**. Това включва активно ангажиране с партньорите за постигане на „констатация за адекватно ниво на защита на данните“, какъвто вече е случаят с някои държави от ЛАК. Тези мерки могат да увеличат ползите от търговските споразумения и да засилят сътрудничеството в други области, като например научните изследвания или сътрудничеството в областта на правоприлагането. Тъй като няколко партньори в региона приеха или прилагат съвременни закони за защита на данните, това предоставя нови възможности за улесняване на потоците от данни. И двата региона следва да засилят диалога си в регионалните организации и мрежи, които играят все по-голяма роля в оформянето на общи стандарти за защита на данните.

ЕС и ЛАК следва да обединят усилията си, за да популяризират визията си за цифрова трансформация в рамките на **многостранныте форуми**³⁰, като се ръководят по-специално от Европейската декларация относно цифровите права и принципите за цифровото десетилетие³¹, Програмата в областта на цифровите технологии за Латинска Америка и Карибския басейн до 2024 г.³² и Декларацията за бъдещето на интернет³³. Тази цифрова трансформация следва също така да се използва за повишаване на цифровите умения, особено сред младите хора и децата.

²⁸ Както е отразено в Иberoамериканската харта относно цифровите права и принципи, чиито ценности са до голяма степен в съответствие с Европейската декларация относно цифровите права и принципи.

²⁹ Установяването на диалог между двата региона за политиката в областта на цифровите технологии, разширяването на програмата BELLA (BELLA II), въвеждането на регионална стратегия „Коперник“ и цифровия ускорител ЕС-ЛАК за насърчаване на предприемачеството и иновациите.

³⁰ Включително в контекста на Инициативата за съвместно изявление на СТО относно електронната търговия.

³¹ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023C0123(01)&from=EN)

³² <https://www.cepal.org/en/projects/digital-agenda-latin-america-and-caribbean-elac2024>

³³ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/declaration-future-internet>

Космическото пространство също предлага възможности за сътрудничество. Космическите данни, услуги и приложения могат да допринесат положително за постигането на целите, свързани с екологичния и цифровия преход и устойчивия икономически растеж. През 2021 г. CELAC прие да създаде Космическа агенция на Латинска Америка и Карибския басейн (ALCE), която би могла да се възползва от експертния опит на Европа в многонационалното управление на космическото пространство. Сътрудничеството вече се осъществява в контекста на програмата на ЕС за наблюдение на Земята „Коперник“, като е налице потенциал за по-голямо сътрудничество в рамките на „Коперник“ и програмата на ЕС за спътникова навигация „Галилео“. И двата региона следва да засилят текущото сътрудничество за разработване на информационни системи в подкрепа на основани на факти политики и мерки за адаптиране, включително по отношение на управлението на бедствия.

Предложени ключови действия, включително по линия на Global Gateway:

- съвместно разработване, като част от инвестиционната програма на Global Gateway, на инвестиционни проекти за приобщаващ цифров преход³⁴;
- разработване на съвместни действия³⁵ в рамките на Цифровия алианс между ЕС и ЛАК, засилване на регионалния и двустранния диалог относно политиката в областта на цифровите технологии и насърчаване на регулаторното сближаване;
- напредък по удължаването на подводния оптичен кабел BELLA (BELLA II), за да достигне до Централна Америка и Карибския басейн³⁶;
- разгръщане на регионална стратегия „Коперник“, включваща два регионални центъра за данни по програма „Коперник“ в Панама и Чили;
- проучване на нови решения относно адекватното ниво на защита с държавите от ЛАК и други договорености, за да се гарантира свободният и безопасен обмен на лични данни;
- установяване на контакт и подкрепа между ЕС и ALCE за сътрудничество в областта на космическите дейности и принос за мирното и устойчиво използване на космическото пространство.

в. Насърчаване на устойчив икономически растеж за човешко развитие

Хората от двете страни на Атлантическия океан желаят да живеят в **приобщаващи и проспериращи общества**, в които няма изоставени. Пандемията от COVID-19 и руската военна агресия срещу Украйна изостриха съществуващите структурни

³⁴ Като например пакета за цифровата икономика, в подкрепа на мирния процес в Колумбия, внедряването на 5G в Доминиканската република, свързаността на Амазонския басейн в Бразилия и инициативите за цифрова свързаност в Ямайка и Коста Рика.

³⁵ Включително разширяване на програмата BELLA и нейните случаи на употреба, както и разгръщане на регионална стратегия „Коперник“.

³⁶ При първата фаза на BELLA бе изградена пряка оптична връзка между Европа и Бразилия, Аржентина, Чили, Еквадор и Панама. С BELLA II се цели да се удължи връзката до Перу, Коста Рика, Гватемала, Ел Салвадор, Хондурас, Доминиканската република и Тринидад и Тобаго.

предизвикателства и неравенства, което доведе до увеличаване на равнищата на бедност, задлъжнялост и продоволствена несигурност³⁷.

В интерес и на двата региона е да увеличат съвместните усилия за **стабилно и устойчиво възстановяване**, което утвърждава равенството и социалното приобщаване. ЕС и ЛАК следва да засилят сътрудничеството, за да се справят с трайните макроикономически предизвикателства, да диверсифицират и модернизират икономиките и да повишат тяхната издръжливост при бъдещи сътресения.

ЕС може да допринесе за **диверсификацията** на ЛАК в сектори с по-висока добавена стойност, като използва потенциала на бързо развиващите се екологични, сини, творчески и цифрови икономики. Засиленият политически диалог, подобрената програма за търговия между ЕС и ЛАК и планът Global Gateway могат да допринесат за увеличаване на устойчивите инвестиции в двата региона и на издръжливите вериги на доставки, които са от полза за хората. Важни цели са повишаването на производителността, иновациите и създаването на работни места, по-специално за МСП в ЛАК, и насърчаването на политиките за интелигентна специализация и иновации, преходът към кръгови и устойчиви системи за производство и потребление, както и устойчивите вериги за създаване на стойност, които не водят до обезлесяване.

През последните години държавите от ЛАК се отличиха в иновационния сектор, като все по-голям брой латиноамерикански дружества придобиват статут на „еднорози“³⁸. Висшите училища ще имат ключова роля, по-специално в подкрепа на иновациите и предприемачеството в заобикалящите ги общности чрез изграждане на връзки с местните предприемачи, МСП, научноизследователски институти и гражданското общество.

В съответствие с глобалния подход към научните изследвания и иновациите³⁹ засиленото сътрудничество в **областта на научните изследвания и иновациите**, включително чрез пълноценно използване на възможностите по програмата „Хоризонт Европа“⁴⁰, е от съществено значение за намирането и предоставянето на решенията, необходими за справедлив двоен преход. Стратегическата пътна карта на ЕС и CELAC за научни изследвания и иновации⁴¹ предоставя рамка за засилване на мобилността и сътрудничеството на изследователите в области като океанските изследвания, кръговата икономика, чистата енергия, научноизследователските инфраструктури, биологичното разнообразие и достъпа до ваксини и лекарства⁴².

³⁷ Според ИКЛАК (2021 г., 2022 г.) ЛАК е регионът с най-голям външен дълг спрямо БВП (56,3 %) и най-голяма степен на обслужване на външния дълг спрямо износа и растежа (59 %). През 2020 г. равнището на недохранването достигна 9,1 % — равнище, което не е наблюдавано в региона от 2005 г. насам.

³⁸ <https://www.bbva.com/en/latin-americas-roadmap-to-innovation-the-most-enterprising-cities>

³⁹ COM(2021)252 final, 18.5.2021 г.: „Глобалният подход към научните изследвания и иновациите — Стратегия на Европа за международното сътрудничество в един променящ се свят“.

⁴⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_bg

⁴¹ https://commission.europa.eu/system/files/2021-07/eu-celac_strategic-roadmap-2021-2023.pdf; предстои да бъде преразгледана и актуализирана от висшите служители през 2024 г.

⁴² COM(2021)252 final, 18.5.2021 г.: „Глобалният подход към научните изследвания и иновациите — Стратегия на Европа за международното сътрудничество в един променящ се свят“.

Постигането на напредък в **областта на човешкото развитие** е общ приоритет. Съвместната работа за насърчаване на социалното сближаване и преодоляване на неравенствата следва да бъде ускорена, като се постави акцент върху икономическото овластяване и приобщаване на жените, младите хора, коренното население, ЛГБТИК+ лицата и лицата с увреждания. Сътрудничеството в областта на достъпа до качествено образование за всички деца и младежи, професионалното обучение и развитието на умения, които са съобразени с нуждите от заетост, ще бъде от ключово значение за осигуряването на възможности за всички.

И двата региона следва да дадат приоритет на стандартите, **корпоративната социална отговорност** и отговорното стопанско поведение. ЕС и неговите държави членки могат да споделят своя опит в укрепването на системите за социална закрила и в насърчаването на ефективен социален и тристранен диалог. ЕС ще продължи да работи с партньорите от ЛАК за използване на търговските споразумения като инструменти за устойчиво и приобщаващо икономическо развитие.

Съвместните усилия за разработване на действия съгласно плана „Едно здраве“ и за укрепване на **здравната сигурност** придобиха още по-голямо значение в съответствие с новата Стратегия на ЕС в областта на световното здравеопазване⁴³. Така например „Партньорството между ЕС, Латинска Америка и Карибския басейн: производство на ваксини, лекарства, здравни технологии и укрепване на здравните системи“⁴⁴ допълва и подкрепя регионалните усилия, по-специално плана на CELAC за самостоятелност в здравеопазването⁴⁵.

В качеството си на основни производители на храни и двата региона носят отговорност за **световната продоволствена сигурност**⁴⁶. За да се смекчи уязвимостта на производствените системи към климатичните и други сътресения и да се сведе до минимум отрицателното въздействие върху екосистемите на планетата, и двата региона следва да засилят сътрудничеството в областта на устойчивите продоволствени системи, включително по отношение на антимикробната резистентност, използването на пестициди, здравето на почвите, емисиите от животновъдството, агролесовъдството и разхищението на храни.

Предложени ключови действия, включително по линия на Global Gateway:

- съвместно разработване, като част от инвестиционната програма на Global Gateway, на инвестиционни проекти в подкрепа на устойчивия икономически растеж за човешко развитие⁴⁷;
- мобилизиране на регионалната инициатива „Екип Европа“ за приобщаващи общества, включително нова подобрена програма EUROsociAL, която обхваща и

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_22_7153

⁴⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_22_3890

⁴⁵ <https://www.cepal.org/en/publications/47253-plan-self-sufficiency-health-matters-latin-america-and-caribbean-lines-action-and>

⁴⁶ На региона на ЛАК се падат 14 % от световното производство на храни и 45 % от нетната международна търговия с продукти на хранително-вкусовата промишленост. Системите на хранително-вкусовата промишленост в ЛАК осигуряват близо половината от общата заетост и 30—40 % от БВП (Конвенция за продоволственото подпомагане, 2021 г.).

⁴⁷ Например във връзка с издръжливостта на здравните системи в Барбадос и Мексико и с управлението на водите и канализацията в Еквадор и Гватемала.

образованието, както и националните инициативи на „Екип Европа“ за социално приобщаване, със специален акцент върху жените и младите хора;

- засилване на академичното сътрудничество по програма „Еразъм+“ между ЕС и ЛАК в областта на висшето образование и професионалното обучение и по програма „SOCIEUX+“ в областта на социалната закрила, трудовите права и заетостта;
- съвместно разработване на допълнителни действия в рамките на партньорството между ЕС и ЛАК в областта на здравеопазването, включително подкрепа за инвестиции по линия на Global Gateway в, наред с другото, производството на ваксини и лекарства, цифровото здравеопазване, здравните технологии и укрепването на здравните системи;
- засилване на участието на ЛАК в програмата „Хоризонт Европа“ и работа за провеждането на среща на министрите от ЕС и ЛАК по въпросите на научните изследвания и иновациите;
- засилване на обмена в областта на макроикономическото развитие и подходящите политически стратегии за осигуряване на силен, устойчив, балансиран и приобщаващ световен растеж;
- укрепване на дейностите за сътрудничество в областта на интелигентната специализация и ориентираните към местните условия политики в областта на иновациите.

4. Обединяване на силите в областта на правосъдието, сигурността на гражданите и борбата с транснационалната организирана престъпност

ЕС и ЛАК са изправени пред общи предизвикателства, свързани със **сигурността и правосъдието**, които изискват укрепване на партньорството и сътрудничеството между двата региона на всички равнища. Сигурността е основен проблем за гражданите на ЛАК. Организираната престъпност, включително трафикът на хора, по-специално жени и деца, трафикът на наркотици и оръжия, незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна и с дървен материал, както и корупцията, финансовите престъпления и престъпленията против околната среда и киберпрестъпността продължават да бъдат коварни заплахи за хората, обществата и икономиките.

Държавите от ЛАК променят начина, по който се справят с предизвикателствата в областта на сигурността, като се съсредоточават все повече върху превантивните подходи, като например реформи на полицията и съдебната система, работа на полицията в сътрудничество с местните общности и в близост до тях, както и намаляване на насилието сред младежите и насилието, основано на пола. Това съответства на концепцията за сигурност на хората и подхода на ЕС към сигурността на гражданите. Съществува възможност в сътрудничество между ЕС и ЛАК борбата с престъпността да бъде съчетана с превантивно измерение, основано на преодоляване на първопричините за нея.

Политическите инициативи и програми между двата региона вече предоставят солидна основа за способстване на сътрудничеството в областта на транснационалната организирана престъпност, като изграждат връзки между институциите в областта на правосъдието и сигурността, основани на принципите на правовата държава и на високо равнище на защита на основните права, включително защитата на данните. Укрепването

на програмите и инициативите на „Екип Европа“ ще допринесе значително за привеждането в действие на сътрудничеството между ЕС и ЛАК в тази област чрез изграждането на институционален капацитет и утвърждаването на общи стандарти. Друг важен елемент от общата ни програма в областта на правосъдието и сигурността ще бъде сключването на споразумения и договорености с държавите от ЛАК за сътрудничество с Евроюст и Европол⁴⁸.

ЕС следва също така да засили **ангажираността си с регионалните организации**, като например Ameripol, които играят все по-голяма роля в установяването на съвместни принципи и подходи. И двата региона следва да насърчават ратифицирането и прилагането на съответните международни конвенции, за да се улесни международното съдебно сътрудничество и сътрудничеството в областта на правоприлагането.

Предложени ключови действия:

- засилване на партньорството между ЕС и ЛАК в областта на правосъдието и сигурността, основано програмите⁴⁹ и регионалната инициатива на „Екип Европа“;
- подкрепа за по-нататъшно развитие на капацитета и сътрудничество с Латиноамериканския комитет по вътрешна сигурност (CLASI) и Общността на полицейските служби на Северна и Южна Америка (AMERIPOL);
- по-нататъшно развитие на тясното сътрудничество по въпросите на политиката в областта на наркотиците между двата региона и увеличаване на усилията за намаляването на търсенето и предлагането на наркотици, включително чрез диалог на високо равнище в рамките на механизма за координация и сътрудничество между ЕС и CELAC в областта на наркотиците, и за укрепване на издръжливостта на логистичните центрове;
- активизиране на усилията за предотвратяване на трафика на хора и за борба с него, както и за закрила и подкрепа на жертвите на това престъпление;
- засилване на сътрудничеството между службите за отнемане на активи и звената за финансово разузнаване чрез улесняване на обмена на информация;
- сключване на допълнителни международни споразумения и работни договорености с Европол и Евроюст;
- засилване на сътрудничеството в областта на киберсигурността и експертния опит в сферата на киберпрестъпността в подкрепа на държавите от Латинска Америка и Карибския басейн, включително чрез регионалния център за киберкомпетентност LAC4 в Доминиканската република.

5. Съвместна работа за отстояване на мира и сигурността, демокрацията, принципите на правата държава, правата на човека и за хуманитарна помощ

Демокрацията и правата на човека са в основата на партньорството между ЕС и ЛАК. ЕС работи заедно с ЛАК за защита и утвърждаването на правата на човека, както

⁴⁸ Съветът разреши започването на преговори за споразумения за сътрудничество на Евроюст с Аржентина, Бразилия и Колумбия; той разреши и започването на преговори за споразумения за сътрудничество на Европол с Боливия, Бразилия, Еквадор, Мексико и Перу.

⁴⁹ По-специално El PACSTO 2.0, COPOLAD, EUROFRONT и Глобалната програма за борба с незаконните потоци.

граждански и политически, така и икономически, социални и културни, чрез широк набор от механизми, включително двустранни диалози, изграждане на капацитет за гражданското общество и образование⁵⁰. И двата региона са поели ангажимент за укрепване на многостранната система за правата на човека и за регионално сътрудничество.

ЕС и ЛАК следва да засилят диалога и сътрудничеството си в борбата с дискриминацията, като насърчават равенството между половете и отстояват правата на детето и на уязвимите лица, малцинствата, коренното население, ЛГБТИК+ лицата, лицата с увреждания, мигрантите и бежанците, както и на засегнатите от конфликти и насилие.

Следва да се обърне по-голямо внимание на закрилата на защитниците на правата на човека и журналистите, както и на новите предизвикателства, породени от цифровите технологии, включително чрез повишаване на цифровата и медийната грамотност. Защитниците на екологичните права са изложени на особена заплаха в някои части на региона. ЕС и ЛАК споделят визия за равнопоставената роля на жените в обществото и следва да обединят усилията си за утвърждаването ѝ за и изкореняване на насилието, основано на пола.

Важна съвместна задача ще бъдат укрепването на демокрацията, включително отчетността, устойчивите изборни процеси, зачитането на принципите на правовата държава и независимостта на съдебната власт, както и изграждането на устойчивост спрямо дезинформацията и нововъзникващите хибридни заплахи, а също и по-голямото участие на младите хора и жените и пълноценното пространство за гражданското общество. ЕС и ЛАК следва да обсъдят тези въпроси, както и най-добрите практики във връзка например с правата на жертвите, свидетелите и затворниците. Мисиите на ЕС за наблюдение на избори и техните препоръки са ключови инструменти за подпомагане на укрепването на капацитета на независимите държавни институции⁵¹. ЕС ще продължи да си сътрудничи с държавите от ЛАК за утвърждаване на универсалния характер на Римски статут и за подкрепа на Международния наказателен съд (МНС).

Животоспасяващата помощ на ЕС може да допринесе за повишаване на издръжливостта на обществата в ЛАК. ЕС ще продължи да работи с ключови субекти в ЛАК за изпълнението на програми за **хуманитарна помощ и реагиране при извънредни ситуации**, включително чрез сътрудничество в областта на гражданската защита. Здравеопазването, защитата, образованието в извънредни ситуации и продоволствената сигурност продължават да бъдат ключови области на дейност. ЕС ще продължи да полага усилия за подкрепа и застъпничество във връзка с хуманитарните кризи, засягащи ЛАК, включително чрез съвместно провеждане на донорски конференции и конференции за солидарност.

Чрез различните си инструменти за мир, стабилност и сигурност ЕС ще продължи да допринася за мирните и демократични решения, включително за мирния процес в

⁵⁰ Например чрез Световния център за правата на човека и неговия клон в Аржентина.

⁵¹ От 2019 г. насам ЕС е разположил осем мисии за наблюдение на избори и шест мисии на експерти по провеждане на избори в държави от ЛАК по тяхно искане.

Колумбия, Международната контактна група за Венесуела, усилията за посредничество в Боливия и за справянето с кризата в Хаити.

ЕС и ЛАК следва също така да си партнират в **отстояването на световния мир и сигурност**. В съответствие със Стратегическия компас на ЕС⁵² ангажиментът на двата региона може да се задълбочи, например чрез сключването на рамкови споразумения за участие⁵³ (PCY) и участие в операции на ЕС в трети държави. **Сътрудничеството в областта на сигурността и отбраната**, включително морското дело и космическото пространство, както и борбата с тероризма, киберсигурността и борбата с хибридните заплахи, неразпространението на оръжия и разоръжаването също са важни области за съвместни действия.

И двата региона следва проучат възможностите за сътрудничество и в **борбата с чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство** чрез нови инструменти, предназначени за идентифициране, анализиране, оценяване и противодействие на манипулирането на информация.

Предложени ключови действия:

- засилване на сътрудничеството за подобряване на зачитането на правата на човека за всички, включително икономическите, социалните и културните права, правата на детето, както и за утвърждаване на недискриминацията и равенството между половете; засилване на консултациите и сътрудничеството с Междоамериканската система за правата на човека; допринасяне за укрепването на демократичните принципи, мира и принципите на правовата държава, включително чрез приобщаващ диалог и посредничество;
- активизиране на усилията за овластяване на жените и момичетата и премахване на насилието, основано на пола⁵⁴, както и на насилието над деца;
- засилване на сътрудничеството в областта на търсенето на отговорност за международни престъпления, включително чрез съвместни инициативи в подкрепа на МНС;
- продължаване на политическата и финансовата подкрепа в отговор на предизвикани от човека кризи и природни бедствия, включително по отношение на кризи, свързани с миграция и разселване;
- подпомагане на изпълнението на новаторското регионално споразумение относно достъпа до информация, участието на обществеността и правосъдието по въпроси на околната среда в Латинска Америка и Карибския басейн („Споразумението от Ескасу“), по-специално чрез E1 PAcCTO 2.0;
- проучване на възможностите за нови специално разработени партньорства в областта на сигурността и отбраната;

⁵² Стратегически компас за сигурността и отбраната на ЕС, Съвет на Европейския съюз, 21.3.2022 г.

⁵³ Вече са подписани PCY с Чили, Колумбия и Перу.

⁵⁴ Като например компонента за ЛАК на инициативата Spotlight, както и различни национални и регионални действия в подкрепа на законодателни промени, капацитет за изпълнение и др.

- засилване на сътрудничеството, набелязване на съвместни действия и споделяне на най-добри практики с партньорите от ЛАК за борба с чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство, включително в изборните процеси.

6. Изграждане на жизнено партньорство между хората от ЕС и ЛАК

Хората са в центъра на нашето партньорство и всички действия следва да целят постигането на **осезаеми ползи за гражданите**. Отношенията между ЕС и ЛАК включват единствени по рода си човешки и културни връзки, които следва да бъдат подхранвани и активизирани. **Младешта** е от ключово значение за бъдещето на отношенията между ЕС и ЛАК. По-тесни връзки между по-младите поколения могат да бъдат изградени чрез културни инициативи и програми за мобилност в съответствие с първия по рода си План за действие на ЕС за младешта⁵⁵.

ЕС и ЛАК имат общ интерес в **развитието на човешкия капитал**, необходим за удовлетворяване на потребностите на бързо променящите се технологии и на справедливия екологичен и цифров преход. В областта на мобилността повечето държави от ЛАК вече се ползват от безвизов достъп за краткосрочно пребиваване в Шенгенското пространство на ЕС. Освен това гражданите на ЛАК могат да се възползват от съществуващите възможности за законна миграция към ЕС. В допълнение програмите „Еразъм+“ и „Хоризонт Европа“, и по-специално действията „Мария Склодовска-Кюри“, предоставят рамка за сътрудничество за засилване на научните изследвания и иновациите, както и стълбът за мобилност в областта на научните изследвания в рамките на стратегическата пътна карта ЕС—CELAC за периода 2021—2023 г., включително мобилността на изследователи и студенти.

И двата региона следва да работят заедно, за да увеличат максимално потенциала на своите **разнообразни форми на културни прояви**, наследство, жизнени творчески индустрии за устойчиво развитие и межкултурен диалог.

Парламентарната дипломация е ключов елемент от отношенията между двата региона, включително чрез Евро-латиноамериканската парламентарна асамблея (EuroLat). Други институции като Европейският икономически и социален комитет, Комитетът на регионите и техните партньори от ЛАК могат да мобилизират регионалните и местните органи, както и икономическите и социалните партньори, за да засилят контактите между хората.

ЕС и ЛАК следва да насърчават тясното сътрудничество с **гражданското общество и мозъчните тръстове**, включително чрез Фондацията ЕС—ЛАК, която се утвърди като важен участник в отношенията между двата региона.

И двата региона споделят отговорността да информират дейно и по по-добър начин своите граждани и заинтересовани страни относно **взаимните ползи** от партньорството си.

⁵⁵ JOIN(2022) 53 final, 4.10.2022 г.: „План за действие за младешта (ПДМ) в областта на външната дейност на ЕС за периода 2022—2027 г. Насърчаване на съдържателното участие и овластяване на младите хора в областта на външната дейност на ЕС за постигане на устойчиво развитие, равенство и мир“.

Предложени ключови действия:

- засилване на ангажираността с младежта в ЛАК чрез инициативи като младежките съвети за сондиране на мнение на национално равнище;
- засилване на сътрудничеството в областта на образованието и научните изследвания в рамките на програма „Еразъм+“, включително действията по инициативата „Жан Моне“, по програма „Хоризонт Европа“, както и действията „Мария Склодовска-Кюри“ и чрез Европейския институт за иновации и технологии;
- засилване на сътрудничеството в областта на мобилността на хората между двата региона⁵⁶ и насърчаване на взаимноизгодни механизми за мобилност с партньори, които стимулират кръговата мобилност и противодействат на изтичането на мозъци, въз основа на пакета от мерки за уменията и талантите;
- задълбочаване на културните отношения между двата региона и поощряване на межкултурните мрежи и съвместните инициативи⁵⁷;
- насърчаване на активното участие на гражданското общество и изграждането на мрежи между двата региона, включително на жените и младите хора в бизнеса, политиката, науката и други области;
- засилване на ролята на Фондация ЕС—ЛАК в диалога между двата региона;
- работа за съвместен подход в комуникацията и публичната дипломация.

Заклучение

В предложената Нова програма за отношенията между ЕС и ЛАК се призовава за **по-тясно и модернизирано стратегическо партньорство** между двата региона, в сърцевината на което са хората.

Чрез укрепване на партньорството между два региона, чиито интереси и ценности са сред най-сходните в света, ЕС и ЛАК ще бъдат в по-добра позиция да се изправят пред глобалните предизвикателства и да се възползват от **възможностите за взаимна изгода**. В свят на гиганти ЕС и ЛАК заедно представляват 14 % от световното население и 21 % от световния БВП. Изграждането на по-тясно партньорство, което укрепва колективната им сила, е стратегически императив за гарантиране на мира и просперитета на техните граждани и за упражняване на влияние върху бъдещия основан на правила международен ред.

Постигането на тази цел ще изисква повече **сътрудничество** и от двете страни, включително чрез **засилен политически ангажимент, стимулиране на търговията и инвестициите и изграждане на по-устойчиви и взаимосвързани общества, по-специално с плана Global Gateway**. ЕС ще се стреми да мобилизира своите политики, инструменти и ресурси в рамките на подход „Екип Европа“. Предстоящата среща на

⁵⁶ Включително по отношение на редовните канали за миграция, спазването на изискванията за премахване на шенгенските визи и реципрочното улесняване на издаването на визи, включително за студенти и научни работници.

⁵⁷ Като например участието на ЕС като почетен гост на Международния панаир на книгата през 2023 г. в Гуадалахара, Мексико.

високо равнище между ЕС и CELAC предлага чудесна възможност за изграждане на доверие и вдъхване на нови сили на отношенията между ЕС и ЛАК, за да се превърнат те в **партньори по избор**.

Европейската комисия и върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност призовават Съвета и Европейския парламент да одобрят предложената Нова програма, представена в настоящото съвместно съобщение, и да работят заедно с Латинска Америка и Карибския басейн за подновено стратегическо партньорство въз основа на настоящото предложение.